

Vec C-590/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

25. september 2023

Vnútroštátny súd:

Bundesgerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

14. september 2023

Žalobcovia a navrhovatelia v konaní o opravnom prostriedku „Revision“:

CG

YN

Žalované a odporkyne v konaní o odvolacom prostriedku „Revision“:

Pelham GmbH

SD

UP

Predmet konania vo veci samej

Porušenie autorských práv a súvisiacich práv prevzatím častí z cudzích zvukových nosičov prostredníctvom „samplingu“

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania:

Návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ na výklad článku 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29/ES o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti

Prejudiciálne otázky

1. Je výnimka používania na účely koláže v zmysle článku 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29/ES všeobecným ustanovením pre umeleckú konfrontáciu s už existujúcim dielom alebo iným referenčným predmetom vrátane samplingu? Platia pre pojem koláže obmedzujúce kritériá ako požiadavka humoru, imitácie alebo prejavu úcty umelcovi?

2. Vyžaduje používanie „na účel“ koláže v zmysle článku 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29/ES určenie úmyslu používateľa použiť predmet chránený autorským právom na účely koláže alebo stačí, že osoba, ktorej je známy dotknutý predmet chránený autorským právom a ktorá disponuje intelektuálnym chápaním nevyhnutným pre pochopenie koláže, dokáže rozoznať, že ide o koláž?

Uvedené predpisy Únie

Článok 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29

Uvedené vnútroštátne predpisy

§ 51a Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz - UrhG) (zákon o autorskom práve)

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Hudobná skupina „Kraftwerk“, do ktorej patril žalobca v prvom rade a právny predchodca žalobkyne v druhom rade, v roku 1977 zverejnila zvukový záznam, na ktorom sa nachádzala skladba „Metall auf Metall“. Žalované v druhom a treťom rade sú skladatelia titulu „Nur mir“, ktorý žalovaná v prvom rade nahrala na zvukový záznam, ktorý vznikol v roku 1997.

- 2 Žalobcovia tvrdia, že žalované elektronickým spôsobom skopírovali („zosamplovali“) približne dve sekundy rytmickej sekvencie z titulu „Metall auf Metall“ a doplnili ju do titulu „Nur mir“ v podobe hudobnej slučky, hoci si prevzatú rytmickú sekvenciu mohli nahrat' aj sami. Porušili tým ich práva súvisiace s autorskými právami ako výrobcov zvukových záznamov. Žalobcovia od žalovaných žiadajú okrem iného upustenie od konania, poskytnutie informácií a vydanie zvukového záznamu na účely jeho zničenia.
- 3 Landgericht (krajinský súd, Nemecko) žalobe vyhovel. Odvolanie žalovaných proti tomu nebolo úspešné. Na základe opravného prostriedku „Revision“ bola vec vrátená na odvolací súd. Po tom, ako bolo druhé odvolanie opäť zamietnuté a opravný prostriedok „Revision“ proti tomu nebol úspešný, Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd, Nemecko) zrušil rozsudky vydané na základe opravného prostriedku „Revision“ a druhý rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil na vnútroštátny súd. V treťom konaní o opravnom prostriedku „Revision“ predložil tento [súd] Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, na ktoré Súdny dvor odpovedal (rozsudok z 29. júla 2019, C-476/17). Tretím rozsudkom vydaným na základe opravného prostriedku „Revision“ senát na základe opravného prostriedku „Revision“, ktorý podali žalované, zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil na opätovné prejednanie a rozhodnutie na odvolací súd.
- 4 Odvolací súd zmenil rozsudok Landgericht (krajinský súd) v tom zmysle, že žalovaným uložil povinnosť poskytnúť informácie o počte zvukových záznamov so zvukovou nahrávkou titulu „Nur mir“ vyrobených a/alebo vydaných od 22. decembra 2002 do 7. júna 2021, ako aj vydať rozmnoženiny tejto zvukovej nahrávky na účely ich zničenia, a v tejto súvislosti určil aj ich povinnosť na náhradu škody; vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobcovia svojím opravným prostriedkom „Revision“ na vnútroštátnom súde, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, naďalej uplatňujú svoje nároky od 7. júna 2021. Žalované navrhujú zamietnutie opravného prostriedku „Revision“.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 5 Úspech opravného prostriedku „Revision“ závisí od výkladu článku 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29.
- 6 Odvolací súd poprel porušenie práv pre obdobie od platnosti § 51a UrhG od 7. júna 2021. Predpokladal, že nárok na upustenie od konania nie je odôvodnený a nároky na poskytnutie informácií, vydanie na účel zničenia a určenie náhrady škody od 7. júna 2021 už (viac) neexistujú, keďže prevzatie rytmickej sekvencie z titulu „Metall auf Metall“ prostredníctvom samplingu je kolážou v zmysle § 51a prvej vety UrhG v znení platnom od tohto dňa.
- 7 Opravný prostriedok „Revision“ bude úspešný, ak sa preukáže, že odvolací súd neoprávnene predpokladal, že prevzatie rytmickej sekvencie z titulu „Metall auf Metall“ prostredníctvom samplingu bolo použitím na účel koláže, ktoré je

dovolené podľa § 51a prvej vety UrhG v znení platnom od 7. júna 2021, takže neexistuje porušenie práv súvisiacich s autorskými právami ako výrobcov zvukových záznamov alebo výkonných umelcov, ako aj autorského práva žalobcu v prvom rade, ktoré si uplatňujú žalobcovia.

- 8 Odvolací súd podľa názoru vnútroštátneho súdu, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, správne skonštatoval, že ide o zásah do práv žalobcov ako výrobcov zvukových záznamov a výkonných umelcov a že prevzatá rytmická sekvencia predstavuje hudobné dielo chránené autorským právom.
- 9 Podľa § 51a prvej vety UrhG je dovolená reprodukcia, šírenie a verejný prenos zverejneného diela na účel karikatúry, paródie alebo koláže. Toto ustanovenie sa primerane uplatní na iné práva súvisiace s autorským právom výkonného umelca, ako aj výrobcu zvukových záznamov.
- 10 § 51a UrhG slúži na prebratie článku 5 ods. 3 písm. k) a ods. 4 smernice 2001/29, a preto sa má vykladať v súlade so smernicou.
- 11 Keďže namietané prevzatie rytmickej sekvencie nespĺňa podmienky karikatúry alebo paródie hudobného diela „Metall auf Metall“, je v spornom prípade rozhodujúce, či k namietanému prevzatiu došlo na účel koláže v zmysle § 51a UrhG v spojení s článkom 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29.
- 12 O prvej prejudiciálnej otázke: je potrebné objasniť, či výnimka používania na účel koláže v zmysle článku 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29 je všeobecným ustanovením aspoň pre umeleckú konfrontáciu s už existujúcim dielom alebo iným referenčným predmetom vrátane samplingu a či pre pojem koláž platia reštriktívne kritériá ako požiadavka humoru, imitácie alebo prejavu úcty.
- 13 K obvyklému významu pojmu „koláž“ v bežnom jazyku, ktorý sa používa v členských štátoch Európskej únie, odvolací súd nič nekonštatoval. Rozsah obvyklých významov pojmu „koláž“ v bežnom jazyku mnohých členských štátov by mohol siahnuť od imitácie až po kombinované usporiadanie alebo nové stvárnenie už existujúceho materiálu cudzieho pôvodu. Všetky tieto významy, nech už sú akokoľvek rozdielne v detailoch, majú spoločné to, že odkazujú na niečo už existujúce.
- 14 To, že koláž je upravená spolu s paródiou a karikatúrou v jednom ustanovení o výnimke, by mohlo hovoriť v prospech toho, že koláž, paródia a karikatúra sa zhodujú v podstatných znakoch. Podľa judikatúry Súdneho dvora (rozsudok z 3. septembra 2014, Deckmyn a Vrijheidsfonds, C-201/13, bod 20) základnými znakmi paródie sú jednak odkaz na existujúce dielo, od ktorého sa paródia musí zjavným spôsobom líšiť, a jednak vyjadrenie humoru alebo výsmechu. Paródia naopak nepredpokladá, že sa vyznačuje vlastnou jedinečnosťou.
- 15 Podstatný znak koláže by potom mohol spočívať v tom, že pripomína skoršie dielo, zároveň sa však od neho viditeľne odlišuje. To, či okrem toho je podstatným znakom koláže, rovnako ako paródie a karikatúry, aj vyjadrenie

humoru alebo výsmechu, alebo imitácia štýlu objektu chráneného autorským právom alebo odkaz vo forme prejavu úcty, sa naopak zdá byť sporné. Článok 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29 sa síce, keďže obsahuje výnimku k právam upraveným v článkoch 2 a 3 smernice, má vykladať reštriktívne, výklad však musí umožniť zachovať potrebný účinok takto stanovenej výnimky a rešpektovať jej účel.

- 16 Cieľ výnimky pre „koláž“ by mohol naznačovať, že toto ustanovenie o výnimke je všeobecným ustanovením pre umeleckú konfrontáciu so skorším dielom alebo iným predmetom vrátane samplingu, ktoré nevyžaduje ďalšie obmedzujúce kritériá. Súdny dvor v tejto súvislosti odkazuje na všeobecné ciele sledované smernicou 2001/29, ku ktorým patrí harmonizácia, ktorá pomôže uplatňovať štyri slobody vnútorného trhu a zaistí primeranú rovnováhu najmä medzi právami a záujmami autorov na jednej strane a právami a záujmami používateľov predmetov ochrany na druhej strane (pozri C-201/13, bod 25 a 26).
- 17 V súlade s tým by sa výnimka „koláže“ mohla prípadne uplatniť vtedy, ak došlo k umeleckej konfrontácii s použitým dielom. Výnimka koláže by sa mohla chápať ako všeobecná výnimka pre slobodu umenia.
- 18 Práva autorov, výrobcov zvukových záznamov a výkonných umelcov podľa článkov 2 a 3 smernice 2001/29 požívajú ochranu duševného vlastníctva podľa článku 17 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie. Na druhej strane môže používanie diel alebo iných predmetov ochrany na účel karikatúry, paródie alebo koláže patriť do pôsobnosti slobody prejavu alebo slobody umenia. Sporná technika „vzorkovania“ (sampling), ktorá spočíva v tom, že používateľ najčastejšie pomocou elektronických zariadení odoberie vzorku zvukového záznamu a použije ju na vytvorenie nového diela, tak predstavuje formu umeleckého prejavu, ktorá patrí pod slobodu umenia chránenú článkom 13 Charty.
- 19 Nemecký zákonodarca mal pri zavedení hraníc § 51a UrhG na mysli širší pojem koláže, ktorý by s výhradou primeraného vyváženia práv a záujmov autorov a používateľov mal zahŕňať najmä praktiky ako napríklad sampling, keďže rôzne spôsoby kultúrnej tvorby, ktoré niekoho citujú, imitujú a nasledujú, sú dôležitou zložkou intertextuality a modernej kultúrnej tvorby a komunikácie na sociálnych sieťach.
- 20 O druhej prejudiciálnej otázke: je potrebné objasniť kedy dochádza k používaniu článku 5 ods. 3 písm. k) smernice 2001/29 „na účel“ koláže. Podľa názoru vnútroštátneho súdu by v tejto súvislosti malo postačovať konštatovanie, že použitie koláže je zrejmé pre toho, komu je použitý objekt chránený autorským právom známy a kto disponuje intelektuálnym chápaním nevyhnutným pre pochopenie koláže.
- 21 Prejudiciálne otázky sú relevantné pre rozhodnutie. Prvá prejudiciálna otázka je relevantná pre rozhodnutie vzhľadom na zistenia odvolacieho súdu týkajúce sa

toho, že hudobné dielo „Nur mir“ síce pripomína prevzatú rytmickú sekvenciu z „Metall auf Metall“, zároveň však má rozdiely, ktoré sú voči nemu rozpoznateľné, a pritom neimituje ani štýl prevzatej rytmickej sekvencie z „Metall auf Metall“, ani nepredstavuje vyjadrenie humoru alebo výsmechu. Druhá prejudiciálna otázka je relevantná pre rozhodnutie vzhľadom na to, že odvolací súd nezistil nič o úmysle žalovaných, keďže zastával názor, že nebolo potrebné preukázať, že spracovateľ mal v úmysle imitovať alebo prejaviteľ úctu.

- 22 Cieľ primeranej rovnováhy práv a záujmov zohľadňuje článok 5 ods. 5 smernice 2001/29. Podľa toho sa môžu výnimky a obmedzenia upravené v článku 5 smernice uplatňovať iba v niektorých osobitných prípadoch, pri ktorých nedochádza ku konfliktu s bežným využívaním diela alebo predmetu ochrany a ktoré neodôvodnene nepoškodzujú oprávnené záujmy nositeľa práv („trojkrovový test“). Tieto podmienky sú podľa zistení odvolacieho súdu v prejednávanej veci splnené.